

PREZES
REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
W KATOWICACH

Katowice, 5 lutego 2019 r.

Znak: WK-611/8/4/18/19

Pan
Józef Bednarz
Przewodniczący Zarządu
Związku Międzygminnego ds. Ekologii
w Żywcu

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 16 października do 20 listopada 2018 r. kontrolę problemową gospodarki finansowej w Związku Międzygminnym ds. Ekologii w Żywcu, począwszy od 1 stycznia 2014 r. do dnia 20 listopada 2018 r.

Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole kontroli, podpisanym w dniu 10 grudnia 2018 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w jednostce kontrolowanej.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 561 z późn. zm.).

W zakresie zamówień publicznych:

– *W zakresie przygotowania i przeprowadzenia w 2016 r. postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na roboty budowlane w zadaniu inwestycyjnym pn.: "Kontynuacja robót budowlanych na drogach gminnych w Gminie Jeleśnia" stwierdzono następujące nieprawidłowości:*

- *żądanie przez Zamawiającego oświadczeń oraz dokumentów potwierdzających:*
  - *spełnianie warunków udziału w postępowaniu,*
  - *brak podstaw wykluczenia, w tym m.in.: oświadczenia o przynależności lub braku przynależności do grupy kapitałowej**od wszystkich wykonawców ubiegających się o niniejsze zamówienie – przed upływem terminu do składania ofert, czym Zamawiający dopuścił się naruszenia przepisów art. 26 ust. 2 w związku z art. 25 ust. 1 oraz art. 24 ust. 11 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 2164 z późn. zm.).*

Ogłoszenie o niniejszym zamówieniu na roboty budowlane zostało zamieszczone w Biuletynie Zamówień Publicznych pod nr 336452-2016 w dniu 4 listopada 2016 r. W tym samym dniu ogłoszenie o zamówieniu zostało zamieszczone w siedzibie Zamawiającego

oraz na stronie internetowej Zamawiającego. Tym samym, do niniejszej procedury przetargowej zastosowanie znajduje nowelizacja ustawy Prawo zamówień publicznych, wdrożona na mocy ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw, (Dz. U z 2016 r., poz.1020), która weszła w życie z dniem 28 lipca 2016 r.

Zgodnie z żądaniami Zamawiającego zawartymi w SIWZ (pkt 16.3) oraz ogłoszeniu o zamówieniu (sekcja III.4) oraz III.5)) każdy Wykonawca ubiegający się o niniejsze zamówienie został zobowiązany do przedłożenia przy ofercie - oświadczeń lub dokumentów potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 25 ust. 1 ww. ustawy.

Dotyczy to następujących oświadczeń oraz dokumentów potwierdzających:

✓ oświadczenia wykonawcy o rocznym obrocie wykonawcy w obszarze objętym zamówieniem, za okres ostatniego roku obrotowego, a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy – za ten okres;

✓ wykazu robót budowlanych, wykonanych nie wcześniej niż w okresie 5 lat przed upływem terminu składania ofert albo wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy - w tym okresie, wraz z podaniem ich rodzaju, wartości, daty, miejsca wykonania i podmiotów, na rzecz których roboty te zostały wykonane, z załączeniem dowodów określających, czy te roboty zostały wykonane zgodnie z przepisami prawa budowlanego i prawidłowo ukończone;

✓ wykazu osób, skierowanych przez wykonawcę do realizacji zamówienia publicznego, w szczególności odpowiedzialnych za świadczenie usług, kontrolę jakości lub kierowanie robotami budowlanymi wraz z informacjami na temat ich kwalifikacji zawodowych, uprawnień, doświadczenia i wykształcenia niezbędnych do wykonania zamówienia, a także zakresu wykonywanych przez nie czynności oraz informację o podstawie do dysponowania tymi osobami;

✓ informacji z KRK w zakresie określonym w art. 24 ust. 1 pkt 13, 14 i 21 ustawy oraz odnośnie skazania za wykroczenie na karę aresztu, w zakresie określonym przez zamawiającego na podstawie art. 24 ust. 5 pkt 5 i 6 ustawy; wystawionej nie wcześniej, niż 6 miesięcy przed upływem terminu składania ofert albo wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu;

✓ zaświadczenia właściwego naczelnika urzędu skarbowego potwierdzającego, że wykonawca nie zalega z opłaceniem podatków, wystawionego nie wcześniej niż 3 miesiące przed upływem terminu składania ofert lub wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, lub innego dokumentu potwierdzającego, że wykonawca zawarł porozumienie z właściwym organem podatkowym w sprawie spłat tych należności wraz z ewentualnymi odsetkami lub grzywnami, w szczególności uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie lub rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości decyzji właściwego organu;

✓ zaświadczenia właściwej terenowej jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego albo innego dokumentu potwierdzającego, że wykonawca nie zalega z opłacaniem składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, wystawionego nie wcześniej niż 3 miesiące przed upływem terminu składania ofert albo wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, lub innego dokumentu potwierdzającego, że wykonawca zawarł porozumienie z właściwym organem w sprawie spłat tych należności wraz z ewentualnymi odsetkami lub grzywnami, w szczególności uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie lub rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu;

✓ odpisu z właściwego rejestru lub centralnej ewidencji i informacji o działalności gospodarczej, jeżeli odrębne przepisy wymagają wpisu do rejestru lub ewidencji

w celu potwierdzenia braku podstaw wykluczenia na podstawie art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy;
✓ oświadczenia wykonawcy o braku wydania wobec niego prawomocnego wyroku sądu lub ostatecznej decyzji administracyjnej o zaleganiu z uiszczaniem podatków opłat lub składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne albo – w przypadku wydania takiego wyroku lub decyzji – dokumentów potwierdzających dokonanie płatności tych należności wraz z ewentualnymi odsetkami lub grzywnami lub zawarcie wiążącego porozumienia w sprawie spłat tych należności;
✓ oświadczenia wykonawcy o przynależności albo braku przynależności do tej samej grupy kapitałowej, w przypadku przynależności do tej samej grupy kapitałowej wykonawca może złożyć wraz z oświadczeniem dokumenty bądź informacje potwierdzające, że powiązania z innym wykonawcą nie prowadzą do zakłócenia konkurencji w postępowaniu.

Jednocześnie w protokole postępowania o udzielenie niniejszego zamówienia Zamawiający wskazał, że w opisywanym przetargu nieograniczonym nie stosowano przepisów: art. 26 ust. 1 lub 2 oraz art. 26 ust. 2f ww. ustawy. Natomiast wykonawca, który jako jedyny ubiegał się o niniejsze zamówienie złożył wszystkie ww. oświadczenia oraz dokumenty potwierdzające - już przy samej ofercie, tj. przed upływem terminu do składania ofert.

W myśl art. 26 ust 1 lub 2 ww. ustawy Prawo zamówień publicznych Zamawiający w zależności od wartości zamówienia wzywa lub może wezwać do złożenia aktualnych na dzień złożenia oświadczeń lub dokumentów potwierdzających – tego wykonawcę, którego oferta została najwyżej oceniona.

Zamawiający powinien skoncentrować się na ofercie, któremu postanowiono udzielić zamówienia i zobowiązać go do przedstawienia stosownych dowodów potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu oraz brak podstaw wykluczenia.

W niniejszym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego zastosowanie winien być znaleźć przepis art. 26 ust. 2 ww. ustawy, który stanowi, że: „Jeżeli wartość zamówienia jest mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8, zamawiający może wezwać wykonawcę, którego oferta została najwyżej oceniona, do złożenia w wyznaczonym, nie krótszym niż 5 dni, terminie aktualnych na dzień złożenia oświadczeń lub dokumentów potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 25 ust. 1”. Przy czym, fakultatywny charakter wezwania, o którym mowa w art. 26 ust. 2 ww. ustawy należy rozumieć w ten sposób, że ustalenie konieczności wezwania do uzupełnienia określonych dokumentów uzależnione jest od decyzji Zamawiającego, ale decyzja w tym zakresie musi być podjęta przed wszczęciem postępowania.

Z chwilą ogłoszenia o zamówieniu musi być jasne, jakich dokumentów Zamawiający będzie żądał od Wykonawców. Od żądania dokumentów zamawiający nie może odstąpić na późniejszym etapie postępowania - przeciwna interpretacja godziłaby bowiem w podstawową zasadę udzielania zamówień publicznych - zasadę równości i równego traktowania wykonawców.

Jeżeli zatem Zamawiający w niniejszym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego zdecydował się wskazać w SIWZ (art. 36 ust. 1 pkt 6) oraz ogłoszeniu o zamówieniu (art. 41 pkt 7a) wykaz żądanych oświadczeń lub dokumentów potwierdzających to zgodnie z fundamentalnymi zasadami obowiązującymi w systemie prawa zamówień publicznych, tj. zasadą jawności oraz przejrzystości postępowania, procedura wezwania do złożenia oświadczeń lub dokumentów potwierdzających, o której mowa w art. 26 ust. 2 ww. ustawy, stała się obligatoryjna w niniejszym postępowaniu.

Dlatego też, Zamawiający w ślad za art. 26 ust. 2 ww. ustawy powinien wezwać wykonawcę do złożenia żądanych oświadczeń lub dokumentów potwierdzających i wyznaczyć mu w tym celu minimalny 5 dniowy termin, który wykonawcy przysługuje

z mocy ustawy. Od prawidłowości wezwania do złożenia oświadczeń lub dokumentów potwierdzających na podstawie art. 26 ust. 1 lub 2 ww. ustawy uzależnione jest bowiem ewentualne kolejne wezwanie takiego wykonawcy do uzupełnienia tych oświadczeń lub dokumentów w trybie art. 26 ust. 3 tej ustawy.

Jeżeli natomiast wykonawca w odpowiedzi na wezwanie Zamawiającego, o którym mowa w art. 26 ust. 3 ww. ustawy nie złożyłby oświadczeń lub dokumentów potwierdzających to dopiero wówczas Zamawiający byłby zobowiązany do wykluczenia takiego wykonawcy wraz z jednoczesnym zatrzymaniem temu wykonawcy wadium na podstawie art. 46 ust. 4a ww. ustawy.

Mając powyższe na uwadze, żądanie przez Zamawiającego oświadczeń lub dokumentów potwierdzających od wszystkich wykonawców ubiegających się o niniejsze zamówienie – przed upływem terminu do składania ofert – bez zastosowania odpowiedniej procedury wezwania Wykonawcy, o której mowa w przepisie art. 26 ust. 1 lub 2 ww. ustawy było nieprawidłowe.

Ponadto, Zamawiający żądał od wszystkich Wykonawców ubiegających się o niniejsze zamówienie złożenia przed upływem terminu do składania ofert – „oświadczenia wykonawcy o przynależności albo braku przynależności do tej samej grupy kapitałowej, a w przypadku przynależności do tej samej grupy kapitałowej złożenia wraz z oświadczeniem dokumentów bądź informacji potwierdzających, że powiązania z innym wykonawcą nie prowadzą do zakłócenia konkurencji w postępowaniu”.

Natomiast po ww. nowelizacji Prawa zamówień publicznych, z dniem 28 lipca 2016 r. wykonawca zobowiązany był przekazać Zamawiającemu oświadczenie o przynależności lub braku przynależności do tej samej grupy kapitałowej z innym wykonawcą, bez przedstawienia listy członków tej grupy. Poza tym, inaczej niż dotychczas, oświadczenie ma być przedstawione, kiedy już znani są wykonawcy uczestniczący w postępowaniu. Zgodnie bowiem z obowiązującym aktualnie art. 24 ust. 11 ww. ustawy, Wykonawca w terminie 3 dni od dnia przekazania informacji, o której mowa w art. 51 ust. 1a, art. 57 ust. 1 lub art. 60d ust. 1, albo od zamieszczenia na stronie internetowej informacji, o której mowa w art. 86 ust. 5, przekazuje zamawiającemu oświadczenie o przynależności lub braku przynależności do tej samej grupy kapitałowej, o której mowa w ust. 1 pkt 23. Wraz ze złożeniem oświadczenia, wykonawca może przedstawić dowody, że powiązania z innym wykonawcą nie prowadzą do zakłócenia konkurencji w postępowaniu o udzielenie zamówienia.

Wykonawca ubiegający się o niniejsze zamówienie, złożył przy ofercie oświadczenie z datą 18.11.2016 r. o tym, że przynależy do grupy kapitałowej, załączając jednocześnie listę podmiotów należących do tej samej grupy kapitałowej.

Wskazany w przepisie art. 24 ust. 11 ww. ustawy 3-dniowy termin ma charakter minimalny, przy czym nic nie stoi na przeszkodzie, w kontekście ochrony stojących za tymi regulacjami zasad zamówień publicznych, aby wykonawca z pewnym wyprzedzeniem złożył oświadczenie o braku przynależności do grupy kapitałowej w znaczeniu ogólnym, które to oświadczenie może wynikać z faktu, np. braku powiązań kapitałowych, osobowych i organizacyjnych danego wykonawcy.

Powyższe nie może jednak dotyczyć sytuacji, w której Wykonawca składający takie oświadczenie rzeczywiście przynależy do danej grupy kapitałowej, ale na etapie składania ofert nie posiada jeszcze wiedzy o tym, który z tych podmiotów, wchodzących w skład tej grupy kapitałowej także ubiega się o to konkretne zamówienie.

W takim bowiem przypadku, Wykonawca nie mógłby bowiem skutecznie oświadczyć, czy przynależy do grupy kapitałowej z innym wykonawcą ubiegającym się o to samo

zamówienie oraz pozbawiony zostałby swojego prawa do złożenia dowodów potwierdzających, że powiązania z tym innym wykonawcą, nie prowadzą do zakłócenia konkurencji w postępowaniu o udzielenie zamówienia.

Mając powyższe na uwadze, żądanie od wykonawców złożenia oświadczenia o przynależności lub braku przynależności do tej samej grupy kapitałowej – przed upływem terminu do składania ofert było niezgodne z przepisem art. 24 ust. 11 ww. ustawy.

- opisanie przedmiotu niniejszego zamówienia w sposób utrudniający uczciwą konkurencję poprzez:

- zawarcie w dokumentacji przetargowej dwóch rozbieżnych terminów wykonania całości zadania, tj.:

- ✓ 60 dni od daty podpisania umowy w treści SIWZ oraz ogłoszeniu o zamówieniu oraz

- ✓ 90 dni od podpisania umowy we wzorze umowy w sprawie zamówienia publicznego, stanowiącej załącznik do SIWZ;

- zastrzeżenie we wzorze umowy stanowiącej załącznik do SIWZ że: „Zamawiający nie przewiduje możliwości przedłużenia terminu realizacji umowy” pomimo, że taka ewentualność faktycznie istniała w przypadku zaistnienia okoliczności, za które Wykonawca nie ponosił odpowiedzialności

oraz wprowadzenie potencjalnych Wykonawców w błąd w wyniku wyjaśnienia treści SIWZ, utwierdzając ich w błędnym przekonaniu, że termin wykonania całości zadania jest krótszy niż w rzeczywistości, tj., że wynosi 60 dni, od dnia podpisania umowy, podczas gdy faktycznie termin ten został określony w umowie w sprawie zamówienia publicznego nr 14/2016 z dnia 25 listopada 2016 r. - jako 90 dni, od dnia podpisania umowy.

Powyższym Zamawiający dopuścił się naruszenia przepisów: art. 29 ust. 1 i 2 oraz art. 38 ust. 4 w związku z art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 2164 z późn. zm.), a wobec braku unieważnienia tego postępowania, obarczonego niemożliwą do usunięcia wadą uniemożliwiającą zawarcie niepodlegającej unieważnieniu umowy w sprawie zamówienia publicznego Zamawiający dopuścił się także naruszenia przepisu art. 93 ust. 1 pkt 7 tejże ustawy.

Zamawiający zawarł w dokumentacji przetargowej dwa rozbieżne terminy wykonania całości zadania, tj.:

- ✓ 60 dni od daty podpisania umowy, co wynika z treści SIWZ (pkt 8) oraz ogłoszenia zamówienia (sekcja II.8) oraz

- ✓ 90 dni od podpisania umowy we wzorze umowy w sprawie zamówienia publicznego (§ 2 ust. 2) stanowiącej załącznik do SIWZ.

Na powyższe rozbieżności zwrócił uwagę jeden z potencjalnych Wykonawców, który przed upływem terminu składania ofert, tj. pismem z dnia 7 listopada 2016 r. wystąpił do Zamawiającego z wnioskiem o wyjaśnienia treści SIWZ.

W odpowiedzi Zamawiający pismem z dnia 8 listopada 2016 r. wyjaśnił treść SIWZ w sposób następujący: „Zamawiający potwierdza, że termin realizacji wynosi 60 dni od daty podpisania umowy, w tym 30 dni od daty podpisania umowy na ukończenie robót. Formularz ogłoszenia o zamówieniu nie przewiduje możliwości zamieszczenia danych szczegółowych dotyczących terminu realizacji, stąd określono je jako rekord „60”. Wzór umowy zawierał błędny termin”.

Wyjaśnienia zostały udostępnione na stronie internetowej Zamawiającego w dniu 8 listopada 2016 r., tj. 13 dni przed upływem terminu składania ofert w tymże postępowaniu, który został wyznaczony na dzień 21 listopada 2016 r. o godz. 11:00.

Powyższe wyjaśnienia treści SIWZ były o tyle istotne, że zgodnie z postanowieniem § 2 ust. 3 wzoru umowy: „Zamawiający nie przewiduje możliwości przedłużenia terminu realizacji umowy”.

Zamawiający pomimo wyjaśnienia treści SIWZ nie dokonał natomiast poprawienia we wzorze umowy, stanowiącej załącznik do SIWZ - terminu wykonania całości zadania. Zamawiający nie uczynił tego, nie tylko przed upływem terminu składania ofert w tymże postępowaniu, ale także do dnia podpisania umowy w sprawie zamówienia publicznego nr 14/2016. W konsekwencji powyższego, zawarty w umowie w sprawie zamówienia publicznego nr PN 14/2016 z dnia 25 listopada 2016 r. termin wykonania całości zadania wraz z dokonaniem odbioru wynosi 90 dni od podpisania umowy – zamiast 60 dni.

W przypadku, gdy Zamawiający załączy do SIWZ - wzór umowy lub istotne postanowienia, które zostaną wprowadzone do przyszłej umowy, to stają się one częścią SIWZ i podlegają ograniczeniom wynikającym z przepisów o zamówieniach publicznych, w tym w szczególności wynikającym z przepisu art. 38 ust. 4 ww. ustawy.

Regulacja ta w uzasadnionych przypadkach uprawnia Zamawiającego do zmiany treści SIWZ, jednakże musi to nastąpić przed upływem terminu składania ofert. Ponadto o dokonanej zmianie Zamawiający ma obowiązek poinformować wszystkich wykonawców, poprzez udostępnienie jej na stronie internetowej. W tym przypadku, aby usunąć rozbieżności w określeniu terminu wykonania całości zadania wraz z odbiorem, Zamawiający musiałby poprawić wzór umowy w tym zakresie, czego jednakże nie uczynił.

Tym samym, wyjaśnienia przez Zamawiającego treści SIWZ, same w sobie nie wprowadziły zmiany do treści SIWZ jakim jest wzór umowy, lecz niewątpliwie mogły i z pewnością wprowadziły w błąd potencjalnych Wykonawców zainteresowanych ubieganiem się o niniejsze zamówienie, utwierdzając ich w błędnym przekonaniu, że termin wykonania całości zadania wynosi 60 dni od dnia podpisania umowy, podczas gdy faktycznie termin ten został określony w umowie nr 14/2016 z dnia 25 listopada 2016 r. jako 90 dni, od dnia podpisania umowy.

Odrębną kwestią jest, że wykonanie przedmiotu umowy, tj. robót budowlanych na drogach gminnych w Jeleśni zostało przewidziane w okresie zimowym, tj. miesiącach: grudzień 2016 r. oraz styczeń i luty 2017 r. Zamawiający musiał zatem zdawać sobie sprawę z tego, że z dużym prawdopodobieństwem w okresie zimowym będą zachodzić np. niesprzyjające warunki atmosferyczne, które z kolei mogą spowodować spowolnienie robót budowlanych na drogach lub nawet ich czasowe wstrzymanie.

Tymczasem Zamawiający we wzorze umowy, a także w zawartej przyszłej umowie nr PN 14/2016 r. z dnia 25 listopada 2016 r. w ogóle nie przewidział możliwości przesunięcia terminu realizacji umowy, zastrzegając w postanowieniu § 2 ust. 3, że: „Zamawiający nie przewiduje możliwości przedłużenia terminu realizacji umowy”.

Ponadto w § 5 ust. 2 wzoru umowy, co znalazło także odzwierciedlenie w przyszłej umowie nr PN 14/2016 z dnia 25 listopada 2016 r. Zamawiający zastrzegł, że „za zwłokę w oddaniu Wykonawca poniesie karę umowną w wysokości 0,1% wynagrodzenia za każdy dzień zwłoki”. Z treści tego postanowienia umownego, nie wynikało jasno, w jakich okolicznościach Wykonawca będzie zobowiązany zapłacić na rzecz Zamawiającego karę umowną. We wzorze umowy, a także w przyszłej umowie w sprawie zamówienia publicznego nr PN 14/2016 z dnia 25 listopada 2016 r. zostały przewidziane dwa terminy:

- ✓ wykonania całości zadania wraz z dokonaniem odbioru – 90 dni od dnia podpisania umowy oraz*
- ✓ ukończenia robót budowlanych – 30 dni od podpisania umowy.*

W świetle powyższego użyte przez Zamawiającego we wzorze umowy pojęcie „oddanie” mogło dotyczyć czynności odbioru wykonanych robót (całości zadania wraz z dokonaniem odbiorem), albo też oddania obiektu drogi do odbioru np. na podstawie zawiadomienia Zamawiającego przez Wykonawcę o zakończeniu robót budowlanych.

Z uwagi na fakt, że Zamawiający w dokumentacji przetargowej oraz we wzorze umowy nie zdefiniował co znaczy sformułowanie „oddanie” to potencjalni Wykonawcy mogli mieć wątpliwości, jakie faktyczne przypadki naruszenia warunków umowy będą prowadzić do naliczenia przez Zamawiającego kar umownych.

W niniejszym zadaniu Wykonawca: EUROVIA Polska S.A. pomimo, że zrealizował:

- ✓ całość zadania wraz z dokonaniem odbioru - dopiero w 22 dniu po upływie umownego 90 dniowego terminu (protokół odbioru końcowego z dnia 17 marca 2017 r.) natomiast
- ✓ roboty budowlane zostały ukończone - dopiero w 78 dniu po upływie umownego 30 dniowego terminu (termin wykonania robót – 13 marca 2017 r.)

to i tak nie poniósł on z tego tytułu żadnych negatywnych dla siebie konsekwencji prawnych, w tym także nie zapłacił na rzecz Zamawiającego kary umownej.

Ponadto, w niniejszym przypadku ziściły się przesłanki wynikające z przepisu art. 93 ust. 1 pkt 7 ww. ustawy, skutkujące koniecznością unieważnienia niniejszego postępowania o zamówienie publiczne, jako że postępowanie to zostało przygotowane oraz przeprowadzone z rażącym naruszeniem przepisów o zamówieniach publicznych, a co z tym się wiąże jest obarczone niemożliwą do usunięcia wadą uniemożliwiającą zawarcie ważnej umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Ww. przesłanki unieważnienia postępowania występują w następujących okolicznościach:

1. musi wystąpić naruszenie przepisów ustawy regulujących udzielenie zamówienia (wada postępowania),
2. wada ta ma skutkować niemożliwością zawarcia niepodlegającej unieważnieniu umowy o udzielenie zamówienia publicznego,
3. wada ta musi być niemożliwa do usunięcia.

Wada w niniejszym postępowaniu, polegała na faktycznym wprowadzeniu przez Zamawiającego w błąd potencjalnych Wykonawców zainteresowanych ubieganiem się o niniejsze zamówienie co do istotnego elementu umowy, jakim jest termin wykonania całości zadania.

Utwierdzenie przez Zamawiającego potencjalnych Wykonawców w błędnym przekonaniu, że termin wykonania całości zadania wraz z odbiorem został prawidłowo określony w SIWZ oraz ogłoszeniu o zamówieniu - jako 60 dni, od podpisania umowy i jest on krótszy o 30 dni, w stosunku do rzeczywistego terminu wykonania całości zamówienia, obowiązującego w przyszłej umowie w sprawie zamówienia publicznego, przy jednoczesnym zastrzeżeniu we wzorze umowy, że: „nie przewiduje się możliwości przedłużenia terminu realizacji umowy” mogło zniechęcić wykonawców do ubiegania się o to zamówienie.

Potwierdzeniem powyższego może być chociażby fakt, że Wykonawca DROMIL sp. z o.o. z Żywca, który zwrócił się do Zamawiającego o wyjaśnienia treści SIWZ w zakresie terminu wykonania całości zadania ostatecznie nie złożył oferty w niniejszym postępowaniu przetargowym.

Wzór umowy stanowiący załącznik do SIWZ jest częścią SIWZ i podlega ograniczeniom wynikającym z przepisów o zamówieniach publicznych, w tym w szczególności wynikającym z art. 38 ust. 4 ww. ustawy.

A zatem w świetle wyjaśnienia treści SIWZ Zamawiający - nie później niż przed upływem terminu składania ofert - zobowiązany był dokonać zmiany treści SIWZ, poprzez poprawienie we wzorze umowy - terminu wykonania całości zamówienia i określenie go jako 60 dni od dnia podpisania umowy. Zamawiający nie może bowiem dokonywać ingerencji w treść SIWZ, w tym także we wzorze umowy, po upływie terminu składania ofert, co a contrario wynika wprost z przepisu art. 38 ust. 4 ww. ustawy.

Ponadto, ani w formularzu ofertowym, ani także w innym dokumencie składającym się na treść oferty, Zamawiający nie wymagał wskazania przez Wykonawców konkretnego terminu wykonania całości zadania, jak i terminu ukończenia robót. Zamawiający nie wymagał także złożenia przez Wykonawców przy ofercie parafowanego wzoru umowy udostępnionego na stronie internetowej Zamawiającego z datą 4 listopada 2016 r., a z treści którego w § 2 ust. 2 wynika: „termin wykonania całości zadania wraz z dokonaniem odbioru: 90 dni od podpisania umowy, w tym 30 dni od podpisania umowy na ukończenie robót”.

Natomiast zgodnie ze wzorem formularza ofertowego, stanowiącym załącznik nr 1 do SIWZ Wykonawcy zobowiązani zostali wyłącznie do oświadczenia o charakterze ogólnym w następującym brzmieniu: „gwarantuję wykonanie całości niniejszego zamówienia zgodnie z treścią: SIWZ, wyjaśnień do SIWZ oraz jej modyfikacji, akceptuję w pełni bez zastrzeżeń czy ograniczeń postanowienia: SIWZ dla niniejszego zamówienia, wyjaśnień do tej SIWZ oraz modyfikacji tej SIWZ”.

Oświadczenie w tym brzmieniu zostało zawarte w jedynej ofercie złożonej w tymże przetargu przez Wykonawcę działającego pod nazwą: tj. EUROVIA POLSKA S.A.

Jednakże w oparciu o takie ogólnikowe oświadczenie w ofercie nie można ustalić jaki dokładanie termin wykonania całości zadania zaofferował Wykonawca, którego ostatecznie oferta została wybrana jako najkorzystniejsza.

Według stanu na dzień składania ofert, tj. 21 listopada 2016 r.:

- o z treści SIWZ można wyczytać dwa różne terminy wykonania całości zadania: tj. 60 dni (pkt 8 SIWZ) oraz 90 dni (§ 2 ust. 2 wzoru umowy stanowiącego załącznik do SIWZ)*
- o z wyjaśnień Zamawiającego do SIWZ wynika, że „termin realizacji wynosi 60 dni, od daty podpisania umowy oraz że wzór umowy zawierał błędny termin”*
- o jednakże do modyfikacji treści SIWZ we wzorze umowy nie doszło i ostatecznie w postanowieniu umownym w § 2 ust. 2 jako termin wykonania całości zamówienia określono - 90 dni od daty podpisania umowy.*

Odrębną kwestią jest, że Zamawiający dokonując wyjaśnień treści SIWZ wskazał w czasie przeszłym dokonany, że „wzór umowy zawierał błędny termin”, co mogło utwierdzić potencjalnych wykonawców w błędnym przekonaniu, że wg stanu na dzień udostępniania tych wyjaśnień na stronie internetowej, tj. 8 listopada 2016 r. termin wykonania całości zadania został we wzorze umowy poprawiony oraz określony jako 60 dni od dnia podpisania umowy. Tymczasem 90 dniowy termin wykonania całości zadania nie został zmieniony we wzorze umowy całym toku postępowania oraz okazał się wiążący w zawartej umowie w sprawie zamówienia publicznego nr PN 14/2016.

Reasumując, po upływie terminu składania ofert, Zamawiający nie był w stanie działając zgodnie z prawem, w szczególności w zgodzie z art. 38 ust. 4 ww. ustawy, dokonać konwalidacji zaistniałej wady i dokonać zmiany treści SIWZ we wzorze umowy, zarówno w zakresie postanowienia zawartego w § 2 ust. 2, jak i § 2 ust. 3 wzoru umowy.

W świetle przepisów o zamówieniach publicznych, pierwotnie ustalone przez Zamawiającego wymagania SIWZ mogły być zmienione przed upływem terminu składania ofert. Natomiast po upływie tego terminu, uprawnienie Zamawiającego do kształtowania SIWZ, w tym wzoru umowy stanowiącej załącznik do SIWZ wygasło.

Wobec powyższego opisywane postępowanie winno zostać unieważnione na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 7 ww. ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 2164 z późn. zm.).

Wada tego postępowania polega na niedoskonałości dokumentów składających się na specyfikację istotnych warunków zamówienia, których po upływie terminu składania ofert

nie dało się usunąć z zastosowaniem reguł interpretacyjnych i kolizyjnych, pozwalających na wyeliminowanie niejasności oraz sprzeczności postanowień specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

Odpowiedzialność w powyższym zakresie ponosi p. Józef Bednarz – Przewodniczący Zarządu Związku Międzygminnego ds. Ekologii w Żywcu, któremu Zarząd ZM ds. Ekologii powierzył pisemnie uchwałą Nr XXXIV/216/2016 z dnia 14 września 2016 r. wykonanie zastrzeżonych dla niego czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 2164 z późn. zm.).

– Zaniechano zawarcia w ogłoszeniu o zamówieniu pn.: „Budowa sieci kanalizacyjnej z przyłączami w Gminie Radziechowy Wieprz w ramach Projektu Oczyszczanie Ścieków na Żywiecczyźnie – Faza IIA”, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, minimalnych informacji wymaganych przepisami o zamówieniach publicznych, dotyczących:

- warunków udziału w postępowaniu oraz fakultatywnych przesłanek wykluczenia z postępowania, o których mowa w art. 24 ust. 5 pkt 1 oraz pkt 8 nw. ustawy, pomimo że zostały one określone przez Zamawiającego w treści SIWZ oraz
- wykazu oświadczeń lub dokumentów potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu oraz brak podstaw wykluczenia, który został zawarty w treści SIWZ.

Powyższym Zamawiający dopuścił się naruszenia przepisów: art. 22 ust. 1; art. 24 ust. 6; art. 41 pkt 7 oraz 7a), a także art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 2164 z późn. zm.), a wobec braku unieważnienia niniejszego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego naruszony został tutaj także przepis art. 93 ust. 1 pkt 7 tej ustawy.

Ogłoszenie o niniejszym zamówieniu na roboty budowlane zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej 2016/S 246-449047 w dniu 21 grudnia 2016 r. Przekazanie ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej nastąpiło w dniu 16 grudnia 2016 r.

Tym samym, do niniejszej procedury przetargowej zastosowanie znajduje nowelizacja ustawy Prawo zamówień publicznych, wdrożona na mocy ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2016 r., poz.1020), która weszła w życie z dniem 28 lipca 2016 r.

Zgodnie z treścią SIWZ [pkt 5.1] Zamawiający określił następujące warunki udziału w postępowaniu, wyrażając je jako minimalne poziomy zdolności, tj.:

▪ warunek sytuacji ekonomicznej lub finansowej:

Zamawiający uzna spełnienie ww. warunku, jeżeli Wykonawca wykaże, że:

- ✓ posiada ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w zakresie prowadzonej działalności związanej z przedmiotem zamówienia na sumę gwarancyjną 2.000.000,00 zł;
- ✓ posiada środki finansowe lub zdolność kredytową w wysokości co najmniej 500.000,00 zł

▪ warunek zdolności technicznej lub zawodowej:

Zamawiający uzna spełnienie ww. warunku, jeżeli Wykonawca wykaże, że:

- ✓ w okresie ostatnich 5 lat [przed upływem terminu składania ofert] a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy – w tym okresie, wykonał należycie, w szczególności zgodnie z przepisami prawa budowlanego i prawidłowo ukończył co najmniej jedną robotę budowlaną polegającą na budowie sieci kanalizacji sanitarnej o długości co najmniej 5.000 mb,

✓ skieruje do realizacji zamówienia, osoby w szczególności odpowiedzialne za kierowanie robotami budowlanymi, posiadające kwalifikacje zawodowe, uprawnienia, doświadczenie i wykształcenie niezbędne do wykonania zamówienia:

- Ekspert 1 [1 osoba] Kierownik budowy/ Kierownik Zespołu posiadający [...]
- Ekspert 2 [1 osoba] Kierownik robót sanitarnych/ sieciowych posiadający [...]
- Ekspert 3 [1 osoba] Kierownik robót drogowych posiadający [...]
- Ekspert 4 [1 osoba] Kierownik robót elektrycznych posiadający [...]
- Ekspert 5 [1 osoba] – Specjalista ds. rozliczeń

Ponadto w pkt 5.2 SIWZ Zamawiający oprócz ogólnego odwołania się do przepisu art. 24 ust. 1 ww. ustawy, który określa tzw. obligatoryjne przesłanki wykluczenia z postępowania zastosował jednocześnie tzw. fakultatywne podstawy wykluczenia z niniejszego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, o których mowa w art. 24 ust. 5 pkt 1 oraz pkt 8 ww. ustawy.

Podstawy wykluczenia wykonawcy z postępowania opisane w art. 24 ust. 5 pkt 1 oraz pkt 8 ww. ustawy, mają charakter fakultatywny. Niemniej jednak - co istotne - jeżeli fakultatywne przesłanki wykluczenia z postępowania zostaną przez Zamawiającego przewidziane, stają się w danym postępowaniu obligatoryjnymi podstawami.

W przypadku podjęcia przez Zamawiającego decyzji o stosowaniu określonych przesłanek Zamawiający obowiązany jest podać w ogłoszeniu o zamówieniu, specyfikacji istotnych warunków zamówienia lub zaproszeniu do negocjacji, które przesłanki będą stosowane.

Natomiast w celu potwierdzenia spełnienia warunków udziału w postępowaniu oraz brak podstaw wykluczenia z postępowania, Zamawiający zawarł w pkt 6 SIWZ: „Wykaz oświadczeń lub dokumentów potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu oraz brak podstaw wykluczenia”.

Zamawiający żądał złożenia przez Wykonawcę:

- ✓ dokumentów potwierdzających, że wykonawca jest ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w zakresie prowadzonej działalności związanej z przedmiotem zamówienia na sumę gwarancyjną określoną przez Zamawiającego;
- ✓ informacji banku lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej potwierdzającej wysokość posiadanych środków finansowych lub zdolność kredytową wykonawcy;
- ✓ wykazu robót z załączeniem dowodów określających czy te roboty budowlane zostały wykonane należycie;
- ✓ wykazu osób skierowanych do realizacji zamówienia publicznego;
- ✓ aktualnej informacji z KRK;
- ✓ aktualnego zaświadczenia naczelnika urzędu skarbowego;
- ✓ aktualnego zaświadczenia właściwej terenowej jednostki organizacyjnej ZUS lub Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego albo innego dokumentu potwierdzającego, że Wykonawca nie zalega z opłatami składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne;
- ✓ aktualnego odpisu z właściwego rejestru lub centralnej ewidencji i informacji o działalności gospodarczej;
- ✓ oświadczenia wykonawcy o niezaleganiu z opłatami podatków i opłat lokalnych;
- ✓ oświadczenia o przynależności do grupy kapitałowej.

W treści ogłoszenia o zamówieniu, które zostało zamieszczone w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej 2016/S 246-449047 Zamawiający nie zawarł ww. informacji dotyczących:

- warunków udziału w postępowaniu,
- fakultatywnych przesłanek wykluczenia oraz
- wykazu wymaganych od wykonawców oświadczeń lub dokumentów potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu oraz brak podstaw wykluczenia, które to informacje zostały zawarte w treści SIWZ.

Zamieszczenia ww. informacji w ogłoszeniu o zamówieniu jest natomiast bezwzględnie

wymagane przepisami o zamówieniach publicznych: art. 22 ust. 1; art. 24 ust. 6; art. 41 pkt 7 oraz pkt 7a, a także art. 25 ust. 1 ww. ustawy.

Powyższe jest o tyle istotne, że treść ogłoszenia o zamówieniu stanowi dla Wykonawców pierwszy element informacyjny o prowadzonym postępowaniu i informacje w nim zawarte mają umożliwić Wykonawcy podjęcie decyzji o możliwości i woli ubiegania się o zamówienie publiczne, w szczególności w procedurze unijnej.

W przepisie art. 22 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy ustawodawca w sposób jednoznaczny uzależnia obowiązek spełnienia przez wykonawców warunków udziału w postępowaniu od uprzedniego określenia przez Zamawiającego tychże warunków - w ogłoszeniu o zamówieniu. Przy czym, zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy warunki udziału w postępowaniu są obligatoryjnym elementem także SIWZ.

W zakresie obowiązków publikacyjnych, związanych z fakultatywnymi przesłankami wykluczenia to zgodnie z art. 24 ust. 6 ww. ustawy, jeżeli Zamawiający przewiduje wykluczenie na podstawie ust. 5 to wskazuje podstawy wykluczenia w ogłoszeniu o zamówieniu, w specyfikacji istotnych warunków zamówienia lub w zaproszeniu do negocjacji.

Ponadto, obowiązek zawarcia w ogłoszeniu o zamówieniu: warunków udziału w postępowaniu oraz podstaw wykluczenia wynika wprost z treści art. 41 pkt 7 ww. ustawy, zgodnie z którym "Ogłoszenie o zamówieniu, o którym mowa w art. 40 ust. 1, zawiera co najmniej: 7) warunki udziału w postępowaniu oraz podstawy wykluczenia".

Jeżeli natomiast chodzi o obowiązek publikacyjny dotyczący wykazu oświadczeń lub dokumentów potwierdzających, to należy tutaj wskazać, że zgodnie z przepisem art. 25 ust. 1 ww. ustawy, oświadczenia lub dokumenty potwierdzające Zamawiający wskazuje w ogłoszeniu o zamówieniu, specyfikacji istotnych warunków zamówienia lub zaproszeniu do składania ofert.

Podkreślić należy, że w wyniku nowelizacji wprowadzonej na podstawie ustawy z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw [Dz.U.2016.1020] z dniem 28 lipca 2016 r. w przepisie art. 41 ww. ustawy, został dodany pkt 7a w następującym brzmieniu: „Ogłoszenie zawiera co najmniej wykaz oświadczeń lub dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu oraz brak podstaw wykluczenia”.

Mając na uwadze brzmienie przepisu art. 36 ust. 1 pkt 6 ww. ustawy: "Specyfikacja istotnych warunków zamówienia zawiera co najmniej: wykaz oświadczeń lub dokumentów, potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu oraz brak podstaw wykluczenia" należy uznać, że Zamawiający jest zobowiązany podać w ogłoszeniu o zamówieniu dokładnie te same informacje dotyczące Wykazu oświadczeń lub dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu oraz brak podstaw wykluczenia, które zostały zawarte w treści SIWZ.

Zamawiający przygotowując postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego powinien zatem zachować spójność informacji ujętych w ogłoszeniach o zamówieniu zamieszczanych na stronie internetowej oraz w miejscu publicznie dostępnym w siedzibie Zamawiającego z ogłoszeniami przekazywanymi UPUE lub publikowanymi w BZP, a także treścią specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

Przy czym, spójności tej nie narusza działanie Zamawiającego, który w treści ogłoszenia o zamówieniu podaje informacje np. poprzez wskazanie na podstawę prawną wykluczenia, po czym szczegółowo ją opisują w SIWZ.

Jak bowiem wynika z informacji Ministerstwa Rozwoju (pismo DFK-IV.7518.32.2017.MT2 z dnia 25 sierpnia 2017 r.) w związku z ograniczeniem limitu znaków w elektronicznie wypełnianym formularzu ogłoszenia o zamówieniu norma przepisu art. 41 ww. ustawy w tym zakresie może zostać wypełniona również poprzez wskazanie w treści formularza

ogłoszenia odpowiednich podstaw prawnych, bez przytaczania ich brzmienia.

Prezes UZP uznaje zamieszczenie w ogłoszeniach o zamówieniu - odesłania do treści dokumentacji postępowania za wyjątek od zasady publikacji informacji określonych przepisem art. 41 ww. ustawy w treści ogłoszenia i wskazuje, że jest to możliwe tylko w zakresie w jakim Zamawiający, w szczególności z uwagi na ograniczenia techniczne, a także charakter zamówienia, jego przedmiot lub wymagania organizacyjne lub funkcjonalne, nie są w stanie zamieścić wszystkich informacji wymaganych przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych w formularzu ogłoszenia, w tym również w sekcjach dedykowanych informacjom dodatkowym.

Zamawiający w ogłoszeniu o zamówieniu w sekcji III.1.2. oraz III.1.3 dot. odpowiednio warunku sytuacji ekonomicznej i finansowej oraz warunku zdolności technicznej i kwalifikacji zawodowych ograniczył się do sformułowania: „Kryteria kwalifikacji zgodnie z dokumentami zamówienia”.

Brakuje tutaj odesłania chociażby do konkretnych treści SIWZ, jak to Zamawiający np. uczynił w stosunku do zmian postanowień umownych poprzez wskazanie w sekcji dedykowanym informacjom dodatkowym w ogłoszeniu o zamówieniu, że: „Zamawiający przewidział możliwość zmian postanowień zawartej umowy w stosunku do treści oferty na podstawie, której dokonano wyboru Wykonawcy w punkcie 27 Części I SIWZ”.

Tym samym Zamawiający wskazał w ogłoszeniu o zamówieniu na konkretne zapisy SIWZ w tym zakresie, mimo że akurat tego rodzaju odesłanie dotyczące możliwych zmian postanowień umowy było zbędne w ogłoszeniu o zamówieniu. Otóż zgodnie z art. 144 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, zakazuje się zmian postanowień zawartej umowy lub umowy ramowej w stosunku do treści oferty, na podstawie której dokonano wyboru wykonawcy, chyba że zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności: zmiany zostały przewidziane w ogłoszeniu o zamówieniu lub specyfikacji istotnych warunków zamówienia w postaci jednoznacznych postanowień umownych, które określają ich zakres, w szczególności możliwość zmiany wysokości wynagrodzenia wykonawcy, i charakter oraz warunki wprowadzenia zmian. W świetle przepisu art. 144 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 41 ww. ustawy, wystarczające jest zatem przewidzenie zmian umowy w postaci jednoznacznych postanowień umownych tylko w SIWZ, bez konieczności zawierania w ogłoszeniu o zamówieniu ich treści lub nawet odesłania do SIWZ.

Ponadto w sekcji dedykowanej informacjom dodatkowym w ogłoszeniu o zamówieniu Zamawiający zawarł także inne zbędne informacje, np. dot. prowadzenia niniejszego postępowania w procedurze unijnej oraz współfinansowania przez Unię Europejską realizacji niniejszego zadania.

Tym samym, w przedmiotowym ogłoszeniu o zamówieniu 2016/S 246-449047 Zamawiający zamieścił informacje niepotrzebne w świetle przepisu art. 41 ww. ustawy, natomiast nie zawarł informacji wymaganych przepisami o zamówieniach publicznych, tłumacząc się w toku kontroli „brakiem możliwości technicznych”.

Odrębną kwestią jest natomiast obowiązek publikacyjny nałożony na Zamawiającego, w zakresie fakultatywnych podstaw wykluczenia, o których mowa w art. 24 ust. 5 ww. ustawy. Jak już była o tym mowa powyżej, Zamawiający w treści SIWZ określił fakultatywne przesłanki wykluczenia z postępowania, o których mowa w art. 24 ust. 5 pkt 1 oraz pkt 8 ww. ustawy. Natomiast w treści ogłoszenia o zamówieniu opublikowanego w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej brak jest chociażby wzmianki o tym, że takie podstawy wykluczenia zachodzą w niniejszym przetargu nieograniczonym. Zamawiający w ogłoszeniu o zamówieniu nie podał podstawy prawnej, zastosowanych w tymże postępowaniu fakultatywnych podstaw wykluczenia oraz nie zawarł nawet ogólnikowego odesłania do konkretnych treści SIWZ w tym zakresie. Tym samym, ogłoszenie o niniejszym

zamówieniu nie zawiera podstaw do fakultatywnego wykluczenia z postępowania. Ponadto w treści ogłoszenia o zamówieniu, Zamawiający nie poczynił żadnego odesłania do treści SIWZ w zakresie katalogu wymaganych dokumentów potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu oraz brak podstaw wykluczenia.

Zamawiający nie przywołał nawet w treści formularza ogłoszenia o zamówieniu odpowiednich podstaw prawnych wynikających z rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie rodzaju dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy w postępowaniu o udzielenie zamówienia (Dz.U. z 2016 r. poz. 1126) bez przytaczania ich brzmienia.

W związku z treścią przepisu art. 24 ust. 6 ww. ustawy, stwierdzenia wymaga, że brak w ogłoszeniu o zamówieniu informacji o fakultatywnej przesłance wykluczenia z postępowania przewidzianej w art. 24 ust. 5 - w opisywanym przypadku o przesłankach wykluczenia zawartych w przepisach art. 24 ust. 5 pkt 1 oraz pkt 8 ww. ustawy – skutkuje trwałą wadą postępowania kwalifikującą się do unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 7 ww. ustawy.

Przepis art. 93 ust. 1 pkt 7 ww. ustawy stanowi, że Zamawiający unieważnia postępowanie o udzielenie zamówienia, jeżeli postępowanie obarczone jest niemożliwą do usunięcia wadą uniemożliwiającą zawarcie niepodlegającej unieważnieniu umowy w sprawie zamówienia publicznego.

Natomiast w myśl art. 146 ust. 1 pkt 2) ww. ustawy, umowa podlega unieważnieniu, jeżeli Zamawiający nie zamieścił ogłoszenia o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych, albo nie przekazał ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej.

Zgodnie z ugruntowaną linią orzeczniczą Krajowej Izby Odwoławczej, przekazanie do publikacji ogłoszenia o zamówienia nie zawierającego ustawowo wymaganych informacji, w tym przypadku określonych w art. 24 ust. 5 pkt 1 oraz pkt 8 ww. ustawy w związku z art. 24 ust. 6 tej ustawy, jest równoznaczne z nieprzekazaniem ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej, co wyczerpuje przesłankę unieważnienia postępowania.

Odpowiedzialność w powyższym zakresie ponosi p. Józef Bednarz – Przewodniczący Zarządu Związku Międzygminnego ds. Ekologii w Żywcu, któremu Zarząd ZM ds. Ekologii powierzył pisemnie uchwałą Nr XXXVI/232/2016 z dnia 19 października 2016 r. wykonanie zastrzeżonych dla niego czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2164 z późn. zm.)

Wniosek nr 1

Wzmocnić nadzór nad Pracownikami Referatu Prawnego i Zamówień Publicznych w zakresie:

- procedury wzywania wykonawcy, którego oferta została najwyżej oceniona – do złożenia oświadczeń lub dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu oraz brak podstaw wykluczenia, stosowanie do art. 26 ust. 2 w zw. z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1986 z późn. zm.);
- procedury przekazania przez wykonawców ubiegających się o zamówienie - oświadczenia o przynależności, lub braku przynależności do tej samej grupy kapitałowej, stosowanie do art. 24 ust. 11 tej ustawy;
- sporządzania dokumentacji przetargowej i związanego z tym obowiązku zachowania spójności informacji ujętych w treści SIWZ oraz ogłoszeniu o zamówieniu w zakresie terminu wykonania zamówienia oraz procedury

wprowadzania zmian w treści SIWZ, stosowanie do art. 29 ust. 1 i 2 oraz art. 38 ust. 4 w zw. z art. 38 ust. 1 ww. ustawy;

▪ sporządzania dokumentacji przetargowej i związanego z tym obowiązku zachowania spójności informacji ujętych w treści SIWZ z ogłoszeniami przekazywanymi Urzędowi Publikacji Unie Europejskiej w zakresie:

○ warunków udziału w postępowaniu oraz fakultatywnych przesłanek wykluczenia z postępowania, o których mowa w art. 24 ust. 5 ww. ustawy oraz

○ wykazu oświadczeń lub dokumentów potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu oraz brak podstaw wykluczenia,

stosownie do art. 22 ust. 1; art. 24 ust. 6; art. 41 pkt 7 oraz pkt 7a), a także art. 25 ust. 1 ww. ustawy;

▪ merytorycznej oceny zaistniałych przesłanek unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, stosownie do art. 93 ust. 1 pkt 7 ww. ustawy, mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.).

Dochody z mienia komunalnego:

– *W latach od 2014 r. do dnia zakończenia kontroli ustalano należność z tytułu wdzierżawiania majątku służącego do realizacji zadania własnego Gmin – zbiorowego odprowadzania ścieków oraz dostawy wody, niezgodnie z zasadami przyjętymi uchwałami Zgromadzenia Związku Międzygminnego ds. Ekologii w Żywcu (zwanego dalej ZMEG), poprzez:*

- zaniechanie zaliczania do czynszu dzierżawnego sieci kanalizacyjnej kosztów odsetek od zadłużenia tj. kredytów i pożyczek zaciągniętych na budowę majątku w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie”,

- przyjęcia jako podstawy wyliczenia wysokości czynszu dzierżawy sieci wodociągowej zaniżonych wartości, niezgodnych z poziomem amortyzacji majątku określonego w Studium Wykonalności dla projektu pn. „Oczyszczanie Ścieków na Żywiecczyźnie – Faza II” oraz zarządzeniach Przewodniczącego Zarządu Związku ustalających wysokość amortyzacji.

Naruszono tym art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.) w związku z art. 73a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.). Zgodnie z ustawą o samorządzie gminny, do gospodarki finansowej związku międzygminnego stosuje się odpowiednio przepisy o gospodarce finansowej gmin. Natomiast z ustawy o finansach publicznych wynika, że jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

Zgodnie z § 1 uchwały Nr IV/16/2011 Zgromadzenia ZMEG w Żywcu z dnia 7 czerwca 2011 r. w sprawie ustalania zasad zarządzania mieniem Związku i określeniem zasad zbywania i obciążania majątku Związku, Zarząd Związku samodzielnie bez zgody Zgromadzenia może m.in. ustalić stawki dzierżawy na majątek stosując zasadę, że czynsz powinien odpowiadać wysokości określonej w Studium Wykonalności dla projektu pn. „Oczyszczanie Ścieków na Żywiecczyźnie – Faza II”.

W myśl pkt 3.4.1 „Czynsz dzierżawny” Suplementu do Studium Wykonalności dla projektu pn. „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – Faza II”, przyjętego uchwałą Nr VII/35/2012 Zgromadzenia ZMGE w Żywcu z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie

zatwierdzenia rozwiązania instytucjonalnego oraz upoważnienia członków Zarządu do podpisania umowy z wprowadzeniem jednolitej taryfy w zlewniach Żywiec i Węgierska Górka, wysokość czynszu dzierżawnego płaconego przez operatorów związanych z eksploatacją majątku będącego własnością ZMGE w Żywcu jest skonstruowana w sposób umożliwiający pokrycie kosztów amortyzacji oraz odsetek od zaciągniętego zobowiązania.

Na podstawie uchwały Nr III/13/2011 r. Zgromadzenia ZMGE w Żywcu w sprawie zatwierdzenia modelu eksploatacji wytworzonego majątku w ramach Projektu pn. „Oczyszczanie Ścieków na Żywiecczyźnie – Faza II” przyjęto model oparty na dwóch eksploatacjach infrastruktury kanalizacyjnej tj. Miejskim Przedsiębiorstwem Wody i Kanalizacji Sp. z o.o. w Żywcu dla obszaru Aglomeracji Żywiec oraz Beskid Ekosystem Sp. z o.o. w Ciężynie dla obszaru Węgierska Górka.

Uchwałą Nr VII/38/2012 Zgromadzenia ZMGE w Żywcu z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie dopłat do taryf w latach 2013 - 2019, wprowadzono dokument stanowiący załącznik nr 1 do uchwały pn. „Polityka dopłat do taryf w latach 2013 - 2019 zlewnia Żywiec” oraz „Polityka dopłat do taryf w latach 2013 - 2019 zlewnia Węgierska-Górka”. Zarówno dla zlewni w Żywcu jak i w Węgierskiej Górcie Zgromadzenie Związku ustaliło w polityce dopłat, na podstawie § 1 ust. 2, że na dopłaty ZMGE przeznaczy środki finansowe zawarte w budżecie m.in z tytułu wpływów czynszu dzierżawnego od spółek operatorskich kalkulowanego zgodnie z założeniami przyjętymi w studium wykonalności.

Zgodnie z § 3 ust. 2 spółki operatorskie były zobowiązane do przedkładania wraz z wnioskiem taryfowym informacji dotyczących wkalkulowanego w poziom niezbędnych przychodów dla roku obowiązywania taryfy: podatku od nieruchomości oraz czynszu dzierżawnego od składników majątkowych.

ZMGE w Żywcu zawarł umowy dzierżawy z Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji w Katowicach sp. z o.o. oraz z Beskid-Ekosystem sp. z o.o., na podstawie których przekazał do eksploatacji oraz pobierania pożytków składniki majątku powstałe w wyniku realizacji zadania „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – Faza II” odpowiednio na obszarze Aglomeracji Żywiec i Aglomeracji Węgierska Górka, tj.:

➤ umowę dzierżawy z dnia 31 grudnia 2013 r. (obowiązująca od 1 stycznia 2014 r.) zawartej z MPWIK w Katowicach, gdzie w § 6 ust. 1 umowy ZMGE zobowiązał Dzierżawcę do zapłaty czynszu w łącznej kwocie obejmującej:

- roczne odpisy amortyzacyjne naliczane przez ZMGE od majątku oddanego w dzierżawę zgodnie z załącznikiem nr 1,

- roczną stawkę za km sieci kanalizacyjnej będącej własnością Gmin przyjętą uchwałą Nr LXXXVII/466/2014 r. Zarządu Związku Międzygminnego ds. Ekologii w Żywcu z dnia 29 sierpnia 2014 r. zgodnie z załącznikiem nr 2,

- koszty odsetek od zadłużenia tj. kredytów i pożyczek zaciągniętych na budowę majątku w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie” zgodnie z załącznikiem nr 3. Zgodnie z załącznikiem nr 3 do niniejszej umowy odsetki od pożyczek miały być płatne przez Wydierżawiającego począwszy od 2015 r. i dla kolejnych lat wynosiły:

- w 2015 r. odsetki w kwocie 1.843.257,80 zł,

- w 2016 r. odsetki w kwocie 1.661.757,89 zł

- w 2017 r. odsetki w kwocie 1.480.257,98 zł,

- w 2018 r. odsetki w kwocie 1.298.758,07 zł.

Aneks nr 6 z dnia 31 grudnia 2014 r. do umowy dzierżawy, zmieniono treść załącznika nr 3, w którym ustalono iż odsetki od pożyczek będą płatne przez wydierżawiającego począwszy od 2016 r. do 2018 r. w kwotach jak wskazano w załączniku nr 3, tj. z pominięciem 2015 r.

Aneks nr 11 z dnia 30 grudnia 2015 r. do umowy dzierżawy ponownie zmieniono treść załącznika nr 3, w którym ustalono iż odsetki od pożyczek będą płatne przez wydierżawiającego począwszy od 2017 r. do 2018 r.

Kolejny aneks nr 17 dotyczący treści załącznika nr 3 zawarto w dniu 29 grudnia 2017 r., z którego wynikało, iż wydierżawiający nie był już zobowiązany do zapłaty ww. należności. Ze strony ZMGE w Żywcu umowę podpisali p. Janusz Michałek – Przewodniczący Zarządu oraz p. Piotr Tyrlik – Z-ca Przewodniczącego Zarządu. Natomiast aneksy do umowy dzierżawy, ze strony ZMGE w Żywcu podpisane zostały przez p. Janusza Michalek – Przewodniczącego Zarządu oraz p. Roberta Piętka – Z-cy Przewodniczącego Zarządu.

➤ *umowę dzierżawy z dnia 24 marca 2014 r. (obowiązującej od 1 kwietnia 2014 r.) zawartej z Beskid-Ekosystem sp. z o.o., gdzie w § 6 ust. 1 umowy Dzierżawca był zobowiązany do zapłaty czynszu składającego się z następujących elementów:*

- roczne odpisy amortyzacyjne naliczane przez Wydierżawiającego od majątku oddanego w dzierżawę zgodnie z załącznikiem nr 1 i 2,

- koszty odsetek od zadłużenia – kredytów i pożyczek zaciągniętych na budowę majątku w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie” zgodnie z załącznikiem nr 3, z tym że załącznik nr 3 do umowy nie zawierał żadnych kwot odsetek od zadłużenia.

Następnie w dniu 30 września 2014 r. strony zawarły aneks nr 2, którym zmieniono treść § 6 ust. 1 w taki sposób, że od dnia 1 października 2014 r. tj. od dnia wejścia w życie postanowień aneksu, do czynszu nie będą naliczane koszty odsetek od zadłużenia.

Z wyjaśnień udzielonych przez p. Annę Harat – Skarbnika ZMGE w Żywcu wynikało, że operatorom nie przekazywano danych dotyczących wysokości odsetek od zaciągniętych zobowiązań na wytworzenie majątku w fazie II. Do ustalenia wysokości taryf za ścieki operatorzy przyjmowali wysokość czynszu wynikającą z umów, w których tych odsetek także nie wkalkulowano do czynszu.

W okresie od stycznia 2014 do 31 października 2018 r. operatorom sieci kanalizacyjnej nie doliczono do czynszu odsetek od zaciągniętych zobowiązań, które pracownicy Związku wyliczyli w wysokości:

- dla MPWiK sp. z o.o. na kwotę 7.695.726,35 zł oraz podatek VAT na kwotę 1.770.017,19 zł,

- dla Beskid – Ekosystem sp. z o.o. na kwotę 1.857.261,66 zł oraz podatek VAT na kwotę 427.170,15 zł,

Z wyjaśnień złożonych przez p. Józefa Bednarza – Przewodniczący ZMGE w Żywcu wynikało, że zgodnie z przyjętymi założeniami w okresie realizacji inwestycji taryfy nie mogą wzrosnąć dla mieszkańców o więcej niż 5%. Wprowadzenie dodatkowo odsetek jako elementu czynszu skutkowałoby wzrostem obciążeń dla mieszkańców powyżej 5%.

Zaznaczyć należy, że zgodnie z ww. polityką dopłaty do taryf w latach 2013 - 2019 wyliczenia wskaźnika taryf dokonywano z wyłączeniem kosztów podatku od nieruchomości oraz czynszu dzierżawnego składników majątkowych. Wskaźnik wzrostu taryf wyliczano jako iloraz kosztu jednostkowego odprowadzania i oczyszczania ścieków w roku obowiązywania taryfy oraz kosztu jednostkowego odprowadzania i oczyszczania ścieków w roku obrachunkowym.

W zakresie gospodarki wodnej zgodnie z pkt nr 5 ww. Suplementu, ZMGE w Żywcu oddało do eksploatacji rozbudowaną sieć wodociagową i podobnie jak w przypadku kanalizacji sanitarnej wysokość czynszu dzierżawnego miała odpowiadać amortyzacji majątku, dającej możliwość jego odtworzenia.

Przedmiotem umów zawartych na lata 2014 - 2018 z Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Żywcu była dzierżawa sieci wodociągowej, stanowiącej majątek ZMGE w Żywcu, wytworzony przy realizacji projektu pn. „Oczyszczanie Ścieków na Żywiecczyźnie – Faza II”.

Zarządzeniami Przewodniczącego ZMGE w Żywcu nr: 7/2013 z dnia 31 grudnia 2013 r. (obowiązujące od 1 stycznia 2014 r.), 11/2014 z dnia 10 grudnia 2014 r. (obowiązujące od 1 stycznia 2015 r.), 3/2015 z dnia 30 września 2015 r. (obowiązujące od 1 stycznia 2016 r.), 7/2016 z dnia 20 grudnia 2016 r. (obowiązujące od 1 stycznia 2017 r.), 4/2017 z dnia 29.09.2017 r. (obowiązujące od 1 stycznia 2018 r.) ustalono wysokość stawki amortyzacyjnej majątku (powstałego w ramach realizacji projektu pn. „Oczyszczanie Ścieków na Żywiecczyźnie – Faza II”), wg grupy 1-4 klasyfikacji środków trwałych na poziomie:

- w 2014 r. – 1,08%,
- w 2015 r. – 1,14%,
- w 2016 r. – 1,22 %,
- w 2017 r. - 1,32%,
- w 2018 r. – 1,45%

Zgodnie z założeniami dotyczącymi ustalenia czynszu dzierżawnego, zawartymi na str. 14 ww. Suplementu do Studium Wykonalności stawka amortyzacji dla roku 2011 miała być przyjęta na poziomie 1%. W latach 2012 – 2023 stawka amortyzacji miała rosnać z roku na rok, osiągając poziom 2.88%.

Z kolei Zarząd MZGE w Żywcu, na podstawie poniższych uchwał, ustalił wysokość czynszu za sieć wodociągową w kwotach niższych niż wysokość stawek amortyzacji majątku ustalona w ww. zarządzeniach Przewodniczącego, co było niezgodne z zasadami wynikającymi z ww. Suplementu do Studium Wykonalności:

- nr LXXXV/394/2013 z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie ustalenia wysokości czynszu w 2014 r.; zgodnie z § 1 pkt 5 wysokość rocznego czynszu dla nowo wybudowanej sieci wodociągowej ustalono w kwocie 0,25 zł sprzedanej wody z tej sieci, co ustalano na podstawie deklaracji złożonej przez operatorów,
- nr LXXXVIII/472/2014 z dnia 24 września 2014 r. w sprawie ustalenia wysokości czynszu w 2015 r. od sieci wodociągowej; zgodnie z § 1 uchwały, czynsz miał wynosić 0,12% wartości wybudowanej sieci,
- nr XIV/89/2015 z dnia 12 października 2015 w sprawie ustalenia wysokości czynszu w 2016 r. od sieci wodociągowej; zgodnie z § 1 uchwały, czynsz miał wynosić 0,15% wartości wybudowanej sieci,
- nr XXXV/219/2016 z dnia 22 września 2016 r. w sprawie ustalenia wysokości czynszu w 2017 r. od sieci wodociągowej; zgodnie z § 1 uchwały, czynsz miał wynosić 0,15% wartości wybudowanej sieci.
- nr LI/238/2017 z dnia 2 sierpnia 2017 r. ustalenia wysokości czynszu w 2018 roku od sieci wodociągowej; zgodnie z § 1 uchwały czynsz miał wynosić 0,15% wartości wybudowanej sieci.

Uchwały Zarządu zostały podpisane przez p. Józefa Bednarz- Przewodniczący Zarządu ZMGE w Żywcu.

Skutkiem przyjęcia nieprawidłowej podstawy ustalenia wysokości wynagrodzenia za czynsz dzierżawny sieci wodociągowej w latach od stycznia 2014 do 31 października 2018 r. operatorowi sieci wodociągowej MPWiK sp. z o.o. zaniżono czynsz dzierżawny o kwotę 1.213.320,88 zł netto, podatek VAT od tej kwoty pracownicy wyliczyli na kwotę 279.066,83 zł.

W umowach zawartych z Gminami na podstawie wzoru stanowiącego załącznik do uchwały Zgromadzenia ZMGE w Żywcu nr VII/35/2012 z dnia 31 maja 2012 r., a następnie uchwałą Nr XIII/67/2013 z dnia 12 sierpnia 2013 r. ustalono, że strony przyjmują rozwiązanie instytucjonalne dla projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie” uchwałą Nr VII/35/2012. W umowach ZMGE w Żywcu zostało zobowiązane do:

- określenia polityki dopłat do taryfy ściekowej m.in. w oparciu o zatwierdzone rozwiązanie instytucjonalne,*
- przekazywania spółkom operatorom wszystkie niezbędne informacje, mające wpływ na opracowanie wniosków taryfowych.*

W sprawie przyjęcia nieprawidłowej podstawy do ustalenia wysokości czynszu dzierżawnego sieci wodociągowej p. Józef Bednarz – Przewodniczący ZMGE w Żywcu wyjaśnił, że wysokość wyliczenia czynszu dzierżawy sieci wodociągowej została przyjęta na podstawie uzgodnień z operatorami sieci (Gminami i MPWiK) tak aby było możliwe uchwalenie taryfy na wodę bez potrzeby wysokich dopłat ze strony Gmin ze względu na małą sprzedaż wody w okresie realizacji inwestycji.

Wniosek nr 2

Podjął działania w celu ustalenia należności budżetowej z tytułu dzierżawy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej służącej do realizacji zadania własnego Gmin – zbiorowego odprowadzania ścieków oraz dostawy wody, zgodnie z zasadami ustalonymi uchwałami Nr IV/16/2011 Zgromadzenia ZMEG w Żywcu z dnia 7 czerwca 2011 r. w sprawie ustalania zasad zarządzania mieniem Związku i określeniem zasad zbywania i obciążania majątku Związku oraz Nr VII/35/2012 Zgromadzenia ZMGE w Żywcu z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie zatwierdzenia rozwiązania instytucjonalnego oraz upoważnienia członków Zarządu do podpisania umowy z wprowadzeniem jednolitej taryfy w zlewniach Żywiec i Węgierska Górka w związku z art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy.

W zakresie księgowości:

- *W latach 2017 - 2018 do dnia zakończenia kontroli, ewidencjonowano rozszczenie sporne dotyczące zatrzymania kwot z tytułu korekty finansowej w wysokości 1.817.009,62 zł w księgach rachunkowych jednostki (Biura) Związku Międzygminnego ds. Ekologii w Żywcu na koncie 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”, zamiast na koncie 240 „Pozostałe rozrachunki”.*

Naruszono tym zasady funkcjonowania kont 221, 240 zawarte w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289 z późn. zm.), oraz zakładowym planie kont. Zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, do ewidencji krajowych rozszczeń służy konto 240.

Od stycznia 2018 r. zasady funkcjonowania ww. kont uregulowano w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie

rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1911). Zgodnie z art. 4 ust. 1 oraz ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047 z późn. zm.), jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. Zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmują się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną. Po kontroli realizacji projektów, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zatrzymał kwoty 1.721.147,04 zł w projekcie „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie – Faza II” oraz 95.862,58 zł dla zadania „Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w Gminie Jeleśnia”.

Decyzją z dnia 24 lipca 2017 r. Minister Rozwoju i Finansów po rozpatrzeniu odwołania wniesionego przez Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu, zwany dalej ZMGE w Żywcu, na decyzję Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, złożonej do Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko – Ministra Infrastruktury i Rozwoju w 2014 r. utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję o zastosowanej korekcie finansowej. Na ww. decyzję ZMGE w Żywcu wniósł skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. W dniu 25 lipca 2018 r. WSA w Warszawie oddalił skargę (Sygn. Akt. V SA/Wa 1727/17) w przedmiocie określenia kwoty dofinansowania przypadającej do zwrotu. Dnia 5 października 2018 r. ZMGE w Żywcu złożył skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego, Izba Gospodarcza w Warszawie za pośrednictwem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, od wyroku WSA z dnia 25 lipca 2018 r. Wartość przedmiotu zaskarżenia wynosiła 1.817.010,00 zł.

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. wartość należności nie podlegała wykazaniu, ze względu na objęcie jej odpisem aktualizującym. W kwartalnych sprawozdaniach Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych za 2017 r. oraz za okres od 1 stycznia 2018 r. do 30 września 2018 r., wartość należności również nie podlegała wykazaniu, bowiem w sprawozdaniach tych nie wykazuje się należności spornych.

W sprawozdaniach Rb-27 S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za 2017 r. oraz za okres od 1 stycznia 2018 r. do 30 września 2018 r. wykazano kwotę 1.817.009,62 zł w dziale 900 „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”, rozdziale 90001 „Gospodarka ściekowa i ochrona wód”, § 629 „Środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł” z cyfrą „ 7” „Płatności w zakresie budżetu środków europejskich” jako należności w kolumnach 5 „Należności” oraz 9 „Saldo końcowe, należności pozostałe do zapłaty ogółem”.

Zgodnie z wyjaśnieniami p. Anny Harat – Skarbnika ZMGE w Żywcu, przyczyną takiego księgowania było potraktowanie kwoty korekty jako należności budżetowej ewidencjonowanej jednakowo jak refundacja poniesionych wydatków w ramach projektu, a obecnie należność dochodzona jest na drodze sądowej i w wyniku przeoczenia nie została przeksięgowana na konto 240.

Pracownikiem odpowiedzialnym za dokonanie dekretacji oraz ujęcie w księgach był inspektor ds. księgowych. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Anna Harat – Skarbnik ZMGE w Żywcu.

Wniosek nr 3

Przeksięgować kwotę należności spornych z konta 221 na konto 240, mając na uwadze art. 4 ust. 1 oraz ust.2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395 z późn. zm.) oraz zasady funkcjonowania ww. kont zawarte w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1911).

- *W latach od 2016 r. do dnia zakończenia kontroli, wadia, zabezpieczenia wykonania umów wnoszone w formie pieniężnej przez oferentów za udział w postępowaniach o zamówienia publiczne ewidencjonowano w księgach budżetu ZMGE w Żywcu na kontach 133 „Rachunek budżetu” w korespondencji z kontem 240 „Pozostałe rozrachunki”, zamiast na kontach jednostki (Biura) ZMGE w Żywcu, na koncie 139 „Inne rachunki bankowe” w korespondencji z kontem 240.*

Powyższe było niezgodne z § 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289 z późn. zm.) oraz zasadami funkcjonowania ww. kont określonymi w załącznikach nr 2 i nr 3 do ww. rozporządzenia. Od stycznia 2018 r. zasady funkcjonowania ww. kont zostały uregulowane w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1911).

Zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia, operacje dotyczące przyjmowania wadiów czy przechowywania zabezpieczenia należytego wykonania umów wniesionych w formie pieniężnej powinny być prowadzone w księgach jednostki na koncie 139 – „Inne rachunki bankowe”. Konto 139 służy do ewidencji operacji dotyczących środków pieniężnych wydzielonych na innych rachunkach bankowych niż rachunki bieżące, w tym na rachunkach pomocniczych i rachunkach specjalnego przeznaczenia. W myśl § 5 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r., w celu ustalenia nadwyżki lub deficytu budżetów jednostek samorządu terytorialnego operacje dotyczące ich dochodów i wydatków są ujmowane w księgach rachunkowych na odrębnych kontach księgowych w zakresie faktycznie (kasowo) zrealizowanych wpływów i wydatków dokonanych na bankowych rachunkach budżetów oraz rachunkach bieżących dochodów i wydatków budżetowych jednostek budżetowych. Zauważyć należy, że wadia ani zabezpieczenia należytego wykonania umów nie stanowią dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

W zakładowym planie kont dla budżetu ZMGE w Żywcu przyjętym zarządzeniami Przewodniczącego Zarządu Związku Międzygminnego ds. Ekologii Nr 28/2010 z dnia 7 października 2010 r. z późniejszymi zmianami, a następnie Nr 1/2017 z dnia 10 stycznia 2017 r., operacje dotyczące sum depozytowych z tytułu wpływów, zwrotów uregulowano w opisie funkcjonowania konta 133 w korespondencji z kontem 240.

W planie kont dla jednostki, w wykazie kont nie wskazano konta 139, jak również nie opisano zasad jego funkcjonowania.

W konsekwencji nieuprawnionego ujmowania ww. operacji w księgach rachunkowych budżetu w bilansach z wykonania budżetu ZMGE w Żywcu sporządzonych wg stanu na 31 grudnia 2016 r., 2017 r. w pozycji I.1.2 – „Pozostałe środki pieniężne” po stronie aktywów oraz w pozycji I.3 – „Pozostałe zobowiązania” po stronie pasywów ujęto kwoty stanowiące wadła, zabezpieczenia wykonania umów. Pozycje bilansu budżetu, o których mowa powyżej, zostały zawyżone o kwoty: 4.806.163,15 zł w 2016 r. oraz 4.805.183,28 zł w 2017 r.

Zgodnie z wyjaśnieniami, operacje związane z przyjęciem wadliów oraz zabezpieczeń należytego wykonania umów i sposób ich ewidencji wynikały z błędnie przyjętych zasad (polityki) rachunkowości.

Projekty ww. zarządzeń przygotowała p. Anna Harat – Skarbnik ZMGE w Żywcu, której w zakresie czynności Głównego Księgowego zostały powierzone obowiązki i odpowiedzialność w zakresie prowadzenia rachunkowości.

Wniosek nr 4

Wyksięgować z ewidencji księgowej budżetu ZMGE w Żywcu wniesione w formie pieniężnej wadła, zabezpieczenia należytego wykonania umów oraz zaprowadzić prawidłową ewidencję wniesionych w formie pieniężnej, wadliów zabezpieczeń należytego wykonania umów w jednostce, stosownie do zasad funkcjonowania kont 139 i 240 zawartych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1911).

Wniosek nr 5

Dostosować postanowienia zakładowego planu kont wprowadzonego zarządzeniem Przewodniczącego Zarządu Związku Międzygminnego ds. Ekologii Nr 1/2017 z dnia 10 stycznia 2017 r. w zakresie sposobu ewidencjonowania sum depozytowych, w tym wadliów, zabezpieczeń należytego wykonania umów wniesionych w formie pieniężnej do zasad funkcjonowania kont określonych w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1911), mając na uwadze art. 4 ust. 1, ust. 2 oraz art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a, art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395 z późn. zm.).

- *Nieprawidłowo przeprowadzono inwentaryzację zobowiązań w księgach rachunkowych jednostki (Biura) ZMGE w Żywcu w drodze weryfikacji, co polegało na nieustaleniu przedawnień rozrachunków wobec kontrahentów na sumę 876.922,04 zł na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz sumy kwot w wysokości 1.042.358,85 zł na dzień 31 grudnia*

2017 r. Powyższym naruszono art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 2009 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm.). Zgodnie ze wskazanym przepisem, dane z ksiąg rachunkowych należy porównać z odpowiednimi dokumentami i zweryfikować wartości tych składników.

Zgodnie z § 7 instrukcji inwentaryzacyjnej wprowadzonej zarządzeniem Przewodniczącego Zarządu Związku Międzygminnego ds. Ekologii w Żywcu Nr 40/2010 z dnia 31 grudnia 2010 r., celem inwentaryzacji jest ustalenie rzeczywistego stanu aktywów i pasywów na oznaczony dzień, porównanie tego stanu z ich stanem księgowym oraz stwierdzenie występujących między tymi stanami różnic, ich rozliczenie i doprowadzenie stanu księgowego do zgodności ze stanem faktycznym.

W myśl art. 4 ust. 3 pkt 3 ww. ustawy, rachunkowość jednostki obejmuje okresowe sprawdzanie drogą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów. Zgodnie z § 4 ust. 1 zasad (polityki) rachunkowości ZMGE w Żywcu, obowiązujących w latach 2016 - 2018, inwentaryzacja w drodze weryfikacji powinna umożliwić ustalenie stanu rzeczywistego, wynikającego z ewidencji księgowej tych składników, przez porównanie go z odpowiednimi dokumentami.

Pan Józef Bednarz – Przewodniczący Zarządu ZMGE w Żywcu poinformował, że w ocenie Związku roszczenia ujęte na kontach: 240-010-00216, 240-011-00004, 240-9-00195, 240-9-00195, 240-9-00200, 240-0-00216 na sumę 876.922,04 zł przedawniły się na dzień 20 grudnia 2016 r. Natomiast roszczenie wynikające z konta 201-000721-1 na kwotę 165.436,81 zł przedawniło się na dzień 29 kwietnia 2017 r.

Kwoty widniejące na saldach ww. kont zostały zatrzymane w trybie art. 647¹ § 5 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.) w wyniku roszczeń zgłoszonych przez podwykonawców przy realizacji kontraktu nr 22 „Budowa sieci kanalizacyjnej w Gminie Łodygowice” oraz nr 20b „Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w Gminie Lipowa”. Kontrahenci nie podejmowali czynności przerywających bieg przedawnienia wynikających z art. 123 Kodeksu Cywilnego.

Inwentaryzację zobowiązań w drodze weryfikacji na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz 31 grudnia 2017 r. przeprowadzili: Zastępca Głównego Księgowego oraz inspektor ds. księgowych przy udziale p. Anny Harat – Skarbnika ZMGE w Żywcu.

Wniosek nr 6

Przeprowadzać prawidłowo inwentaryzację pasywów w celu ustalenia kwot przedawnionych zobowiązań oraz dokonania ich odpisu z ewidencji księgowej ZMGE w Żywcu, stosownie art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 2009 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395 z późn. zm.) oraz wzmocnić nadzór nad pracownikami ZMGE w Żywcu w zakresie prawidłowego przeprowadzania inwentaryzacji pasywów celem ustalenia rzeczywistego stanu pasywów, mając na uwadze art. 4 ust. 3 pkt 3, art. 24 ust. 2 tej ustawy, § 7 instrukcji inwentaryzacyjnej wprowadzonej zarządzeniem Przewodniczącego Zarządu Związku Międzygminnego ds. Ekologii w Żywcu Nr 40/2010 z dnia 31.12.2010 r. oraz § 4 polityki rachunkowości wprowadzonej zarządzeniem Przewodniczącego Zarządu Związku Międzygminnego ds. Ekologii Nr 1/2017 z dnia 10 stycznia 2017 r., jak również art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.).

W zakresie sprawozdawczości:

- Na koniec IV kwartału za lata 2016 i 2017 oraz za I, II i III kwartał 2018 r. w sprawozdaniach jednostkowych Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych sporządzonych na podstawie ksiąg rachunkowych jednostki (Biura) ZMGE w Żywcu nie ujęto należności z tytułu VAT naliczonego. Powyższe było niezgodne z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1773). Zgodnie ze wskazanym przepisem, sprawozdanie jednostkowe sporządzane jest przez kierownika jednostki na podstawie ksiąg rachunkowych lub ewidencji księgowej danej jednostki oraz innych dokumentów dotyczących tej jednostki. W myśl § 14 pkt 17 Instrukcji sporządzania sprawozdań stanowiącej załącznik nr 9 do ww. rozporządzenia, w pozycji N 5.3 – „Pozostałe należności” (nie ujęte w innych wierszach) wykazuje się wartości bezspornych należności. W sprawozdaniach tych nie wykazano podatku naliczonego VAT ujętego na stronie WN kont 225-1-6-1 oraz 225-1-9-1 zaewidencjonowanego do odliczenia w danym miesiącu, ale nie ujętego jeszcze w deklaracji VAT-7, które były sporządzane do 25 dnia miesiąca następnego.

Zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, ZMGE w Żywcu, jako czynny podatnik VAT, dokonywał odliczenia podatku naliczonego i w momencie ujmowania faktury VAT ustalał koszt netto na kontach zespołu „4” oraz podatek naliczony VAT do odliczenia na kontach zespołu „2”. Ponadto konto 225 – „Rozrachunki z budżetami” służyło do ewidencji rozrachunków m. in. z tytułu podatku VAT i mogło wykazywać saldo WN oznaczające stan należności.

Należności z tytułu podatku VAT naliczonego, wynikające z ewidencji księgowej nie ujęte w powyższych sprawozdaniach wynosiły:

- na dzień 31 grudnia 2016 r. – 99.268,26 zł,
- na dzień 31 grudnia 2017 r. – 233.376,39 zł,
- na dzień 31 marca 2018 r. – 1.630,12 zł,
- na dzień 30 czerwca 2018 r. – 2.355,56 zł,
- na dzień 30 września 2018 r. – 1.693,05 zł.

Z wyjaśnień udzielonych przez p. Annę Harat – Skarbnika ZMGE w Żywcu wynikało, że w sprawozdaniach Rb-N za poszczególne ww. okresy sprawozdawcze, była ujęta kwota należności wynikająca wyłącznie z salda konta 225-1-3-4 (podatek VAT do zwrotu z urzędu skarbowego). Kwota ta znajdowała swoje bezpośrednie odzwierciedlenie w deklaracji dla podatku od towarów i usług VAT-7 za dany miesiąc. Zasadnym wydawało się, iż właśnie z tą deklaracją powinna zająć zgodność w zakresie wykazania kwoty jaka jest należna z urzędu skarbowego. W kwocie należności z tytułu podatku VAT w sprawozdaniach Rb-N za poszczególne okresy sprawozdawcze nie były wykazywane kwoty z tytułu podatku VAT dotyczącego następnego miesiąca.

Ponadto, w sprawozdaniu Rb-N jednostkowym oraz zbiorczym ZMGE w Żywcu sporządzonym za II kwartał 2018 r. tj. na dzień 30 czerwca 2018 r. w pozycji N 5.3 – „Pozostałe należności” wykazano wartość zawyżoną o kwotę 1.328.187,36 zł, w porównaniu z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych jednostki (Biura) ZMGE w Żywcu. Na różnicę składały się kwoty: 1.328.187,02 zł z tytułu odroczonego terminu zapłaty noty II/2018 z 3 kwietnia 2018 r. Gminie Radziechowy Wieprz oraz kwota 0,34 zł, dotycząca odroczenia terminu zapłaty noty 17/DODAT.FAZA II/2018 z dnia 3 kwietnia 2018 r. Gminie Milówka.

Pani Anna Harat – Skarbnik ZMGE w Żywcu wyjaśniła m.in., że pomyłkowo przy

księgowaniu dotyczącym wyksięgowania pierwotnego terminu płatności dla noty nr 19/DODATK. FAZA II/2018 na kwotę 664.093,51 zł, przy kwotach z klasyfikacją budżetową, pominięto znak minus.

W dniu 8 listopada 2018 r. została sporządzona w tym zakresie stosowna korekta sprawozdania Rb-N sporządzonego według stanu na dzień 30 czerwca 2018 r., która wpłynęła do Regionalnej Izby Obrachunkowej.

Pracownikiem odpowiedzialnym za dokonanie dekretacji i wprowadzenie operacji do ewidencji księgowej był Inspektor ds. księgowych. Nadzór w zakresie sprawowała p. Anna Harat –Skarbnik ZMGE w Żywcu.

Wniosek nr 7

Wzmocnić nadzór nad pracownikami ZMGE w Żywcu w zakresie rzetelnego wykazywania w sprawozdaniach Rb-N danych wynikających z ewidencji księgowej, stosownie do § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych oraz § 14 pkt 17 Instrukcji sporządzania sprawozdań stanowiącej załącznik nr 9 do ww. rozporządzenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1773), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.).

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 561 z późn. zm.), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4 ustawy** z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wnosić do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Katowicach
Daniel Kołodziej

Elektronicznie podpisany przez Daniel Kołodziej